

[Kr. Kristensen.]

jeg kun for saa vidt glæde mig over. Man er undertiden gaaet ind under det solidariske Ansvar aldeles kritikløst. Men jeg vil dog mene, at naar man ser paa den store Betydning, som dette solidariske Ansvar har haft for vort Landbrugs økonomiske Foretagender i det hele, skulde det være mærkeligt, om der ikke skulde være saa megen Forstaaelse af det solidariske Ansvars Betydning ogsaa paa dette Omraade, at et Forslag som dette vil faa en Del Betydning. Men for øvrigt vil jeg sige med Hensyn til dette Forhold, at hvordan det ordnes, om det bliver gennem Driftslaaneforeninger eller paa anden Maade, disse Midler stilles til Raadighed, er vistnok ikke det afgørende. Det, som det drejer sig om, er, at de Penge, som Staten laaner ud, laanes ud paa en saadan Maade, at dens Risiko ikke bliver ret stor. Jeg mener nemlig ikke, at Statskassen skal være en Godgørenhedskasse, der deler Penge ud paa maa og faa. Staten maa ligesom en Privatmand kræve Sikkerhed for de Penge, den laaner ud.

Nu er jeg naturligvis klar over, at de Lovforslag, som man fra socialdemokratisk og radikal Side kommer med, vil faa en langt venligere Modtagelse. Man skal jo ikke spaa om Fremtiden, men man kan vist godt sige paa Forhaand, at de vil faa en betydelig Succes, navnlig fordi det drejer sig om at komme af med en Del Penge, faa en Del Penge givet ud. Men jeg mener nu, at det er ikke den eneste Opgave at sprede en hel Del Penge ud, der er noget andet, vi maa tage Hensyn til, og det er, hvad Staten evner i Øjeblikket, og hvad den evner i det lange Løb. Jeg tror nu ikke, at nogen vil paastaa, at Staten har Raad til at dele Penge ud paa denne Maade til Kreti og Pleti uden at have nogen nævneværdig Sikkerhed for disse Beløb. Derfor kan jeg med min bedste Villie ikke forstaa, at saadanne Forslag i det hele taget kommer til at foreligge. Hvis vi virkelig skal til at dele Penge ud paa den Maade, er der jo ingen Grænser for de Beløb, der kan kræves. Og hvor skal vi tage dem fra? Staten har ingen andre Midler at raade over end dem, den skal have ind fra Erhvervene, og at lægge store Byrder paa Erhvervslivet for at faa disse Penge for saa igen at have Lejlighed til at uddele dem til Erhvervene til Støtte paa det ene og det andet Omraade synes jeg ikke, der er Spor af Mening i, og god Økonomi er det i alt Fald ikke. Gammel Erfaring viser jo, at af de Penge, som gaar ind i Statskassen, faar vi ikke saa mange ud igen, der tabes altid noget under

Vejs. Det er derfor efter min Mening ikke god Politik og ikke god Økonomi saaledes at lægge Byrder paa Erhvervslivet for at have nok saa mange Penge at dele ud igen.

For øvrigt er jeg af den Opfattelse, som jeg allerede har givet Udtryk, at de Vanskeligheder, der er for Erhvervslivet — og det er specielt Landbruget, jeg her tænker paa, fordi det Lovforslag, vi her drøfter, angaar Landbrugets Forhold —, at disse Vanskeligheder ikke er saa store, som man undertiden hører det fremstillet. Jeg kender dog ogsaa en lille Smule til Landbrugets Forhold, og jeg har nærmest faaet det Indtryk, at Klagerne overdrives en Del, selv om man naturligvis maa erkende, at der er Vanskeligheder, og ogsaa store Vanskeligheder. Jeg er nærmest tilbøjelig til at tro, at hvis alle de politiske Grædekoner, vi har af forskellig Art, vilde indstille deres Virksomhed, vilde det være en betydelig Lettelse for Erhvervslivet i det hele taget. Jeg har nu aldrig opdaget, at det hjælper stort, at man ynker og beklager en Mand; hvad det drejer sig om, er at give ham Chancen for at komme frem til Arbejde og give ham Følelsen af, at det, som virkelig skal betyde noget, maa han selv klare. Og det, som det i Øjeblikket drejer sig om, er, at man ude i Erhvervene forstaaer, at nu skal der tages fat som ingen Sinde før. Jeg kender dog saa meget til Landbrugets Forhold, at jeg ogsaa ved, at der sidder mange, mange unge Mænd rundt omkring, som har deres Landejendomme til store Priser og sidder haardt i det, men som klarer sig pænt. Jeg vil nødigt have, at man skal faa den Opfattelse, at Forholdene er saa elendige, som de undertiden fremstilles. Jeg synes ikke, der er nogen Grund til at male Forholdene mørkere, end de i Virkeligheden er, de kan være mørke nok endda.

Men det, som jeg ønsker at faa slaaet fast, er, at den Hjælp, som virkelig skal betyde noget, skal ydes fra Erhvervene selv. Derudover har Staten saa som Opgave at sørge for at indskrænke de Byrder, den lægger paa Erhvervslivet, og saa, som nu i det Forhold, der her er Tale om, at stille Midler til en nogenlunde billig Rente til Raadighed til de Landbrugere, som mangler Kapital. Hvor meget Betydning Lovforslaget om Driftslaaneforeninger kan faa, skal jeg naturligvis ikke kunne udtale mig om, men jeg vil dog mene, at det nok skal vise sig, at det, naar det kommer til at virke i Praksis, vil faa en hel Del Betydning. Da Forskudsforeningerne i sin Tid startedes, var der ogsaa